



Author: Szabó, Tamás János
Affiliation: Budapest University of Technology
Title: Rippling dreams
Citation: Metszet, Vol 16, No 3 (2025), pp 10-19,
DOI: 10.33268/Met.2025.3.1
<https://doi.org/10.33268/Met.2025.3.1>

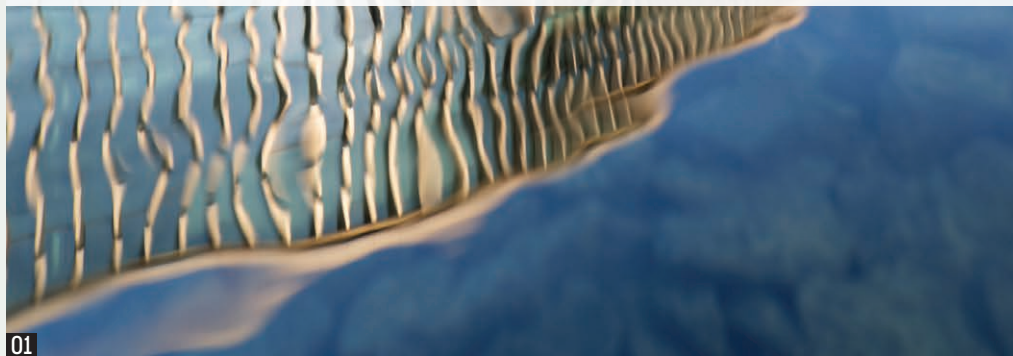
Received: 12 May 2025

Accepted: 19 May 2025

Published: 16 June 2025

THE NEW HEADQUARTERS OF GEDEON RICHTER PLC, KŐBÁNYA, HUNGARY; ARCHITECT: GÁBOR ZOBOKI

The new Richter Gedeon headquarters in Kőbánya, Budapest, designed by Zoboki Design & Architecture, forms a pivotal part of a larger, thoughtfully master-planned campus that balances industrial rationality with innovative design. At the heart of the building's concept is a dynamic, central atrium, conceived as an intimate "cave," which dictates the building's spatial organization, massing, and the expressive, wavelike vertical louvers of its facade. This multi-story atrium, featuring sculptural wooden staircases, serves as a primary circulation and interaction hub, connecting various functional zones including open-plan offices, meeting areas, a restaurant, and conference facilities, while promoting employee collaboration.



01



02

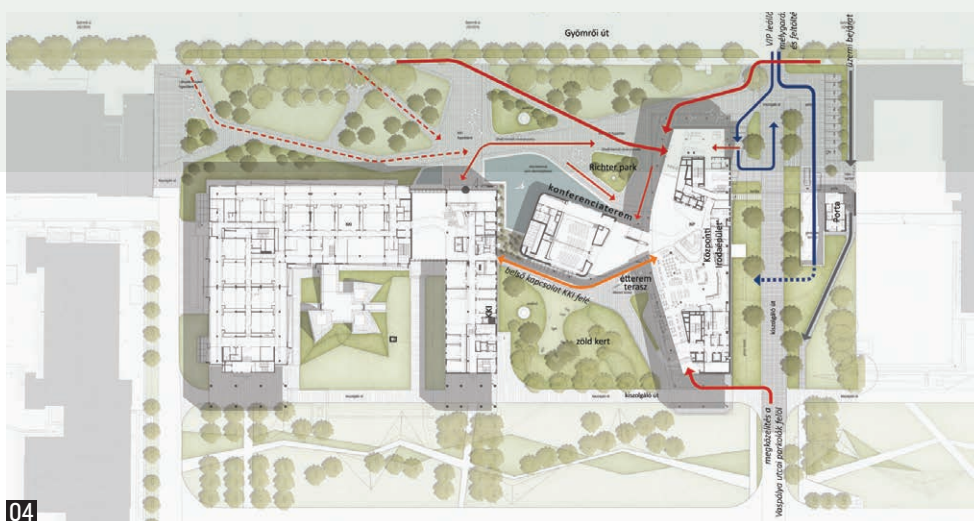
A Richter Központ kiválóan ötvözi az innovációt, a fenntarthatóságot és az emberközpontú tervezést. A Zoboki Építésziroda és a LAB5 közös munkája révén létrejött épület nem csupán a Richter Gedeon Nyrt. új központja, hanem egy ikonikus építészeti alkotás is, amely a vállalat értékeit és jövőbe mutató szemléletét tükrözi. | Az év irodája díj zsűrije (Az épület 2025 Év Székháza)

ÁTHULLÁMZÓ ÁLMOK

A RICHTER ÚJ SZÉKHÁZA | KŐBÁNYA

Szeretem Budapest tömegközlekedését, lenyűgöz a párját ritkító sűrűségű hálózata. Széphalomról a gyógyszergyár megállóig tartó út a karórát nézve alig több, mint egy óra, de a busz ablakán kibambulva évtizedeken át suhanó időutazás, valódi érzelmi hullámvasút. A Gyömrői út rendezett fasorához megérkezve valódi értelemmel telik meg a korszellem „reuse” gondolata - hiszen javarészt ma is a megörökölt épületállomány szolgálja a folyamatosan változó funkciót. Richter Gedeon Cserkesz utcai első gyáranak épülete is fellelhető még (Vikár és Lukács Építész Stúdió értő megújításával), a gyárterület fölé pedig a II. számú raktár-épület Archikon által újraálmodott homlokzata magasodik. [1] [2] [3]

03



04

- 01 Hullámok a díszmedencében és a homlokzaton
- 02 Az aulába futó vonalak esti fényben
- 03 A konferenciaterem „begyűrődése” a székház alá
- 04 Helyszínrajz. A székház és a KKI épülete egyértelműen jelöli az új fejlesztés központját

**Zoboki Gábor DLA habil., Csiszér András, Oláh Éva,
Besey Judit, Arian Choroomi**

FOTÓ | PHOTO
Dömölky Dániel

—Kémiaversenyen a Bunsen-égő meggyújtása rutinfeladat, mégis kétszer is sikerült felborzolni a felügyelő tanár idegeit; egyszer, amikor az égő hanyagul letett fedele indult meg az asztal széle felé, egyszer, amikor a használt gyufát rutinból visszatettem a dobozba. És valóban: a gyógyszeripar világa egyszerre terepe az innovációnak és a végtelen szabálykövetésnek.

—A Richter Gedeon új, városrésznyi fejlesztésének „Haussmann bárója” a Zoboki Építésziroda Zrt. Pedáns rendben különülnek el az igazgatási, gyártó és a kiszolgáló épületsávok, közöttük tágas, sétány nivójú zöldfelületekkel. A koncepció fontos eleme, hogy a Gyömrői

SZERZŐ | AUTHOR
Szabó Tamás János DLA



05

05 A ferde tengelyű átrium keleti indítása. A homlokzat hullámozása valójában a belső tér felületi kivetülése

út menti parkolás visszahúzódik a gyártelep belső területeire, így az autómentes gyalogos forgalmú sétány révén a városrész közvetlenül is profitál a gyógyszergyár terjeszkedéséből.

—A Richter park nevet viselő központi tér a KKI és az új székház előtt alakult ki. Mértani tengelyében a mesterséges vízfelületben úszó konferenciaegyüttes található. A két épület egymáshoz való intim viszonya jelöli ki a terület központját, a székház keleti oldalának Gyömrői útra merőleges rendbe való „beállása” a racionális gyár jelleg folytatását ígéri.

—A rigorózus rend és az újító mentalitás kettőssége nem csak a masterplan sajátja, épületszinten már a KKI esetén

is megjelenik: a végletekig funkcionális iroda- és kutatószárny között expresszív „lépcső-állat” kapaszkodik, a fejlesztés sokat idézett jelképeként. A gondolat egyben az új székház vezérelve is. Az épületet a felkelő Nap sugaraként ferdén átdöfő központi aulatér adja az építészeti koncepció origóját, tér- és tömegalakítás, homlokzatképzés egyaránt ebből bomlik ki.

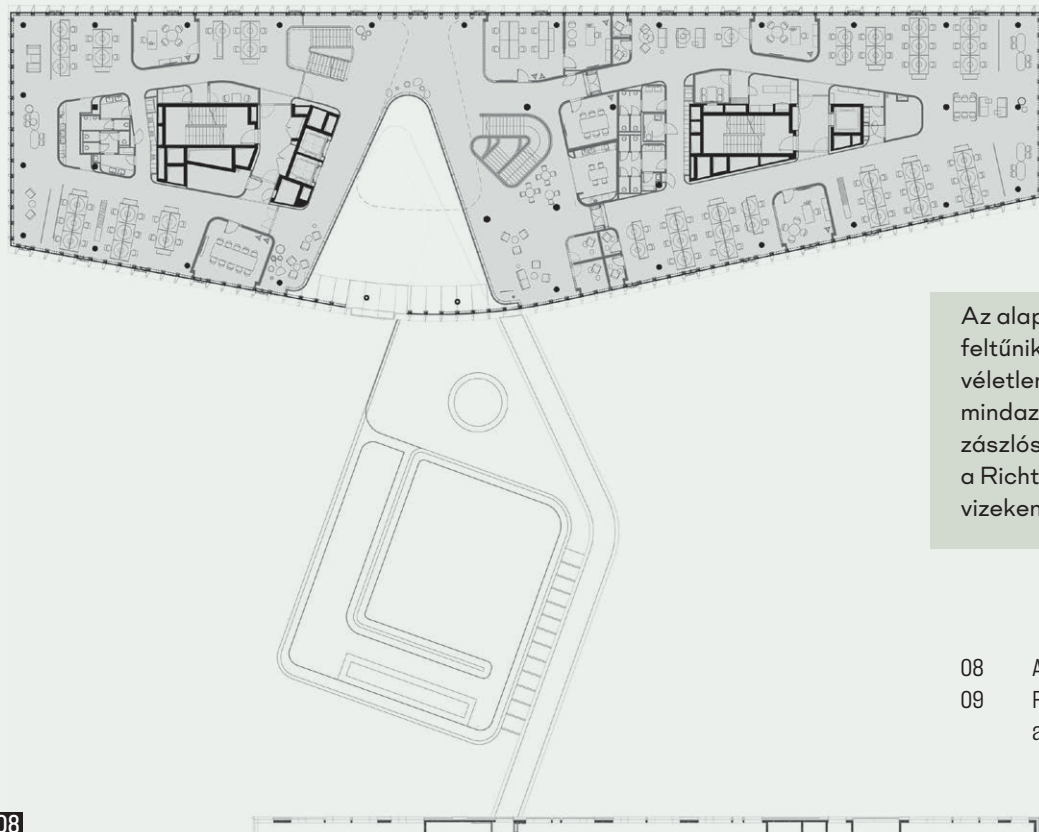
—A parkra nagy üvegfelülettel nyíló galériás tér kézenfekvő gondolat, de a tervezők ezen tekertek egyet. A megálmodott tér egyfajta barlangként fúrja át az épületet a park földszintjétől a keleti oldal tetőszintjéig. A megjelenés így sokkal intimebb, befelé fordulóbb. Bármely pontján egyszerre csak két-három szintet érzékelünk, ami

01
02
03

05

10

11

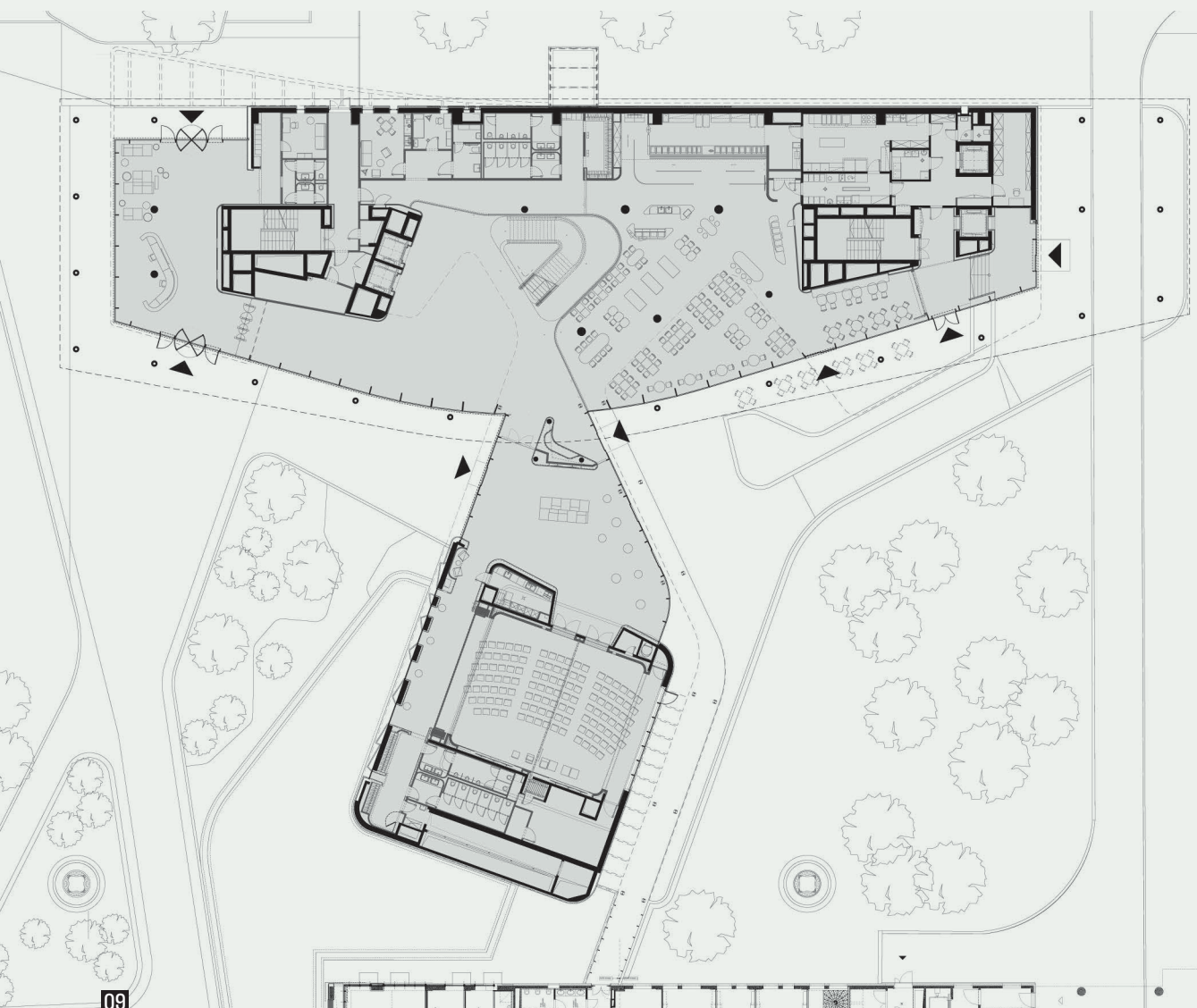


Az alaprajzokat nézegetve egyre inkább feltűnik annak hajó formája. Talán nem véletlenül azt juttatja eszembe, hogy mindaz, amit ez az épület jelent, valódi zászlóshajóként tudja majd kormányozni a Richter Gedeon vállalatot a nemzetközi vizeken. | Botzheim Bálint építész (Octogon)

08 A 3. emelet alaprajza

09 Földszinti alaprajz: a konferenciaegyüttes akár önálló funkcióként is működtethető

08



09



- 10 A földszinti átrium az átadás óta élettel telt meg
- 11 A metszet fedi fel a tartószerkezet bravúráját, hiszen az oszlop nélküli nagy fesztávú tér fölé irodatermek kerültek

10

az érzelmi potméért az ünnepitől a meghitt felé tolja el. A földszinten ebből a központi térből nyílik az étterem és az akár önállóan is működtethető konferenciaegyüttes.

—A funkciókat az átriumtér horizontálisan és vertikálisan is felosztja. A földszinti étterem, az első emeleti büfé és a látogatókat célzó tárgyalóblokk az interakciókról szól, míg a további szintek fókuszában az irodai használat van. Az egyes szintek tekintetében az átrium a közösségibb használatú és a csendesebb irodarészek közötti határ, egyben találkozási helyként is szolgál, amit az ide tájolt teakonyha is erősít. Kiválóan működő képlet.

—A térben való függőleges mozgás a tervezői szándék szerint elsődlegesen a lépcsőn zajlik, az átrium ferde vonalvezetése miatt ez két, a KKI-hoz hasonló lépcsőszobrot jelent, váltószint a harmadik emelet. A tölcseresedő tér koncepciója a földszintről induló íves lépcsőnél is tetten érhető, szintről szintre haladva egy-egy karnyit mozdulva biztosít lelátást az alatta lévő közlekedőre. Az

expresszíven formált lépcsők a KKI vagányságát hozzák, de ezúttal egy nehezebben kezelhető anyag, a fa révén téve próbára a kivitelezők mesterségbeli tudását. A végeredmény magáért beszél, bár nekem személy szerint azért a korábbi épület hófehér lépcsőlényé maradt a prima primissima.

—Nagy érdeklődéssel szoktam figyelni az MIT (Massachusetts Institute of Technology) innovációval kapcsolatos kutatásait. Izgalmas, ahogyan megpróbálnak mérhető paraméterekből következtetni olyan elvont dolgokra, mint például az innováció. Talán egy évtizeddel ezelőtt a kollégák egymás közötti interakcióit követték nyomon annak függvényében, hogy egy nagyterű iroda azonos közlekedőfolyosója mellett ülnek, esetleg egy másik sorban, emeleten vagy épületben. Megfigyeléseik szerint már attól drámaian visszaesett a találkozások száma, ha más folyosóról volt szó, eltérő emelet vagy épület pedig a kapcsolatok megszűnésével volt egyenértékű.

07

06

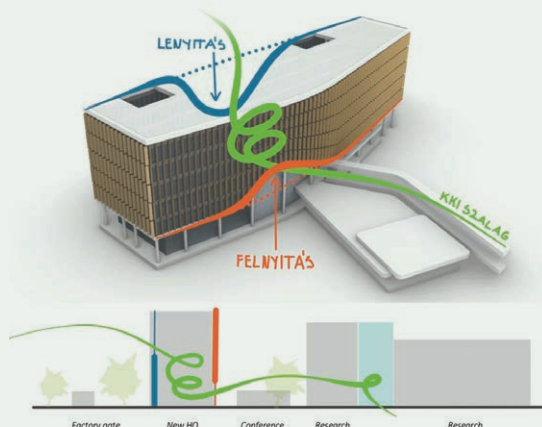
08

09

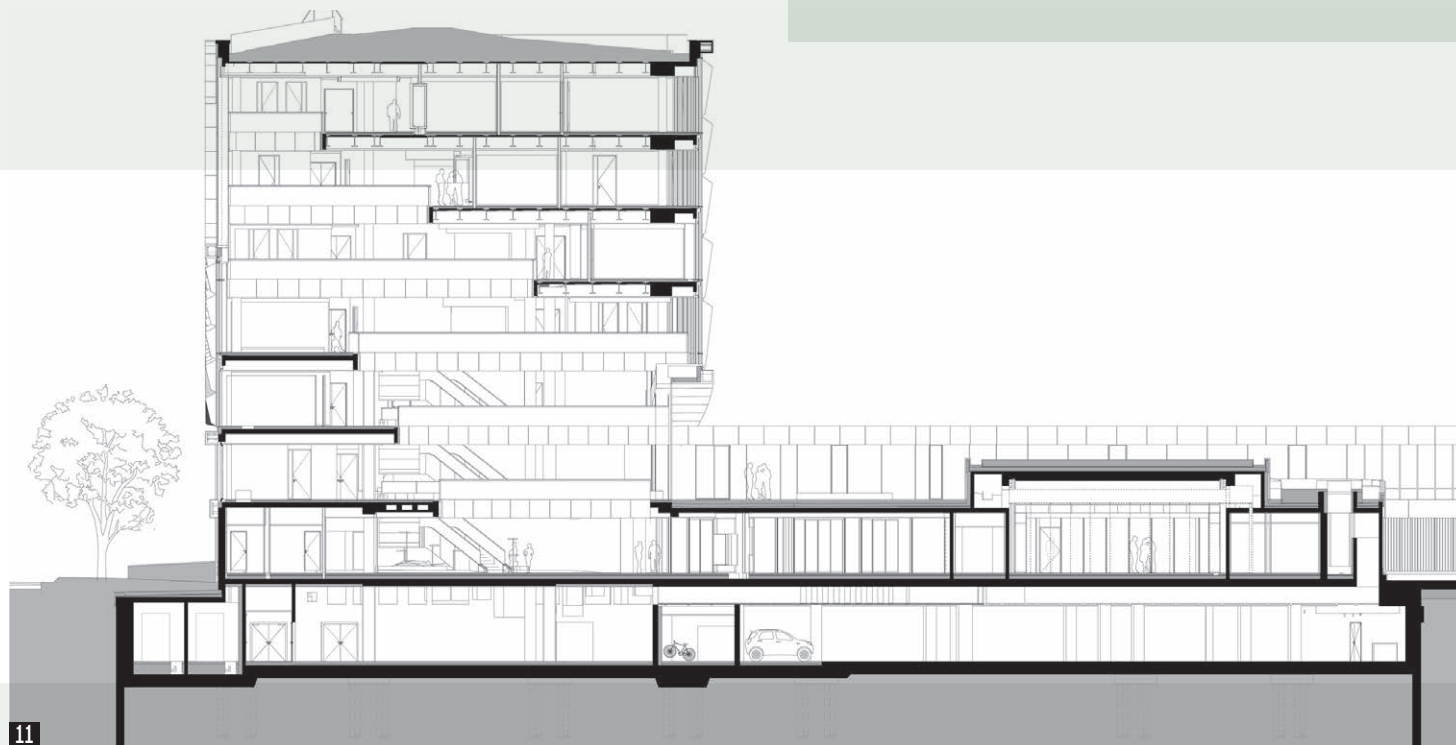
12

13

15



Az, hogy a kutatási központ mellé most felépíthettük a vállalatirányítás központját is, hihetetlen siker számunkra is. Minden alkotónak van ars poetikája: nekünk alapvetően az a fő gondolatunk, hogy megértsük azokat, akik majd használják az adott épületet, és ehhez igazítsuk azt, amit tervezünk. Ez a ház dinamikus, és kifejezi azt a flow-t, amit a Richter is: gyönyörű harmóniát, komplexitást, innovációt és humanitást egyszerre. Ilyen komplex közösségi teret talán a II. világháború óta nem is építettek Magyarországon, mindez pedig közös sikerünk, együtt alakítottuk ezt ki az elmúlt években a Richter vezetőivel. Legyünk rá büszkék! | Zoboki Gábor Kossuth- és Ybl-díjas építészmérnök, az épület tervezője



11

A Covid idején végzett kutatásaik is azt igazolták vissza, hogy a távkapcsolatok elterjedése drámaian csökkentette a „gyenge kötődések” („weak ties”) számát, ami számukra az innováció visszaszorulásával egyenértékű.

—Tapasztalataim szerint a dolgozók találkozásait bátorító térszervezés ma már minden korszerű székház kötelező koncepcionális eleme (lásd Mol-székház előcsarnoka és „tripletei”, MBH-székház átriumterei), itt ezt a szerepet a ferde átrium tölti be. A gondolat az irodaterekben is megjelenik. A LAB5 Építésziroda belsőépítész csapat által szellemesen a magok tömegéből „kivájt” barlangokként megfogalmazott teakonyhák szándékosan nem alkalmasak ételmelegítésre. A komfortmegfontolások mellett – a karácsonyi maradék töltöttkáposzta mindent belengő illata – az is a cél volt, hogy az első emeleti és földszinti étkezőterek ebédszüneti co-working használatával is gazdagodjanak.

—A Zoboki iroda tervezte többszintes átrium egyszerre nagyvonalúan izgalmas, és bensőségesen személyes tér, ottlétünkör is élettel volt tele. Sikerében nagy szerepet kapnak a különböző hangulatokra hangolt zöld szigetek (LAB5 vezette csapat), valamint az akusztikai kialakítás. Általában is az volt az érzésem,

hogy az épület akusztikailag „nyomott”, nagyon nagy felületeken – a mennyezeti felülethűtés miatt jellemzően oldalfalakon – terveztek be hangelnyelő burkolatokat. Ez a kialakítás nem csak technikai kérdés, az érzelmekre is hat: óhatatlanul mindenki csendesebb lesz, suttogni kezd. Érdekes üzemeltetői tapasztalat, hogy a nyugati oldal íves kialakítása miatt – vagyis amikor a belső oldali funkciók hangelnyelő burkolatokkal ellátott „hasasodása” beleáll a térbe – drámaian lecsökkent a hosszirányú hangterjedés, ami egyébként sajnos minden open space iroda esetén komoly kihívás. Egy olyan térszervezés, ahol több raszternyi távolságban néha légtér van, néha meg irodaszint, nem mindennapi szerkezeti kihívás, így ne menjünk el szó nélkül a Puskás Balázs vezette statikuscsapat teljesítménye mellett sem, amit leginkább az minősít, hogy tevékenységüknek nyomát sem láttam.

—Az irodaépítészetben megfigyeléseim szerint hétvéte jönnek el trendfordulók, amikor a megváltozott irodahasználat újfajta tervezési megoldásokat követel meg. A kilencvenes évek végi cellás irodahasználatot a kétezres évek elejére kiszorította a nagyteres irodák divatja, ezzel párhuzamosan az irodaszárnyaink 17–18 m-ről 24–28 m-re híztak. Aztán beköszöntött

14



12

a co-working irodák kérésztelű divatja, amikor a nagyvonalú, tágas „interakciótereket” rendkívül sűrű ültetésű nagyteres térrészek ellenpontozták. Aztán jött a Covid, és mindenki a hagyományos irodák eltűnését vizionálta, hogy aztán megannyi tézis és antitézis után mára elérkezessen a szintézisek kora, ahol a vagy-vagy megközelítések helyét az is-is veszi át. A Richter új székháza is erre példa: jellemzően nagyteres irodákkal operál, amelyek befogadóképességét az intézményesített távmunka gyakorlatilag megduplázza. Egy jellemzően cellás irodából érkező csapat számára komoly kihívást jelenthet az új környezet, így a kivitelezéssel párhuzamosan folyt a kollégák „érzékenyítése”, hogy legyen idejük megbarátkozni az újfajta kialakítással. Különös gondot fordítottak a tervezők arra, hogy minimalizálják az open space iroda és a teams-világ egymásra találásának negatív hatásait: számos „telefonfülke”, néhány személyes kis tárgyaló szolgál videokonferenciák háttéréül. Elnézve ezen helyiségek kihasználtságát, nem lehet elég ilyen pozíciót biztosítani. A kollégák egymás közötti megbeszéléseire pedig a legvagányabb kilátású épületvégeken születtek co-working területek.

—Székház esetén sokat mesél a vállalati kultúráról a „nagysasok” épületen belüli pozíciója. A „Business of

the business is the business” (Milton Friedman) egykor – némi túlzással – Nobel-díjat érő gondolatát zárójelbe tevő 2008-as gazdasági világválság idején terveztük a K&H Bank székházát. Jól artikulált elvárás volt, hogy az épület a használóiról, a bennük dolgozókról és az ügyfelekről szóljon. Ebből a koncepcióból következett, hogy a legszebb, Dunára tájolt teraszos területeket nem a vezérigazgatóság népesítette be, hanem a dolgozói kábel oda. Ez a gondolat tetten érhető a Richter székházában is, a második emeleti, átriumtérrel vizuális kapcsolatot tartó vezérigazgatói iroda a látás és a láthatóság demokratikus szemléletét hirdeti.

—Talán Zsuffa Zsoltól hallottam egy tervtanácsai ülésen, hogy a kortárs irodaépítészet lassan arról szól csak, hogy milyen geometriájú takaróprofil választunk az üvegfalunkhoz. Az ironikus megjegyzés persze valós dilemmát takar. Irodateretek esetén alapelvárás a minél flexibilisebb válaszfalazhatóság, ami az ingatlanfejlesztési álmoskönyvek szerint – bár az eredet miatt helyesebb lenne a „Traumbuch” kifejezés – egységes, 1350 mm-es raszterhálót jelent, ami mögött minden szinten azonos funkció lapul. Sportnyelven szólva, innen szép nyerni.

—Zobokiék a típusraszter figyelembe vevő, látványos, térben változó geometriájú, plasztikus hullámvonalakat



13

- 12 A homlokzati „hullámverés” oka belülről
- 13 A földszintről talán ez az egyetlen olyan látvány, ahol a ferde átrium egyben látszik. Az emeleti szinteken egyszerre két-három szint látszik csak egyben, intimebb hangulatot adva ezeknek a tereknek

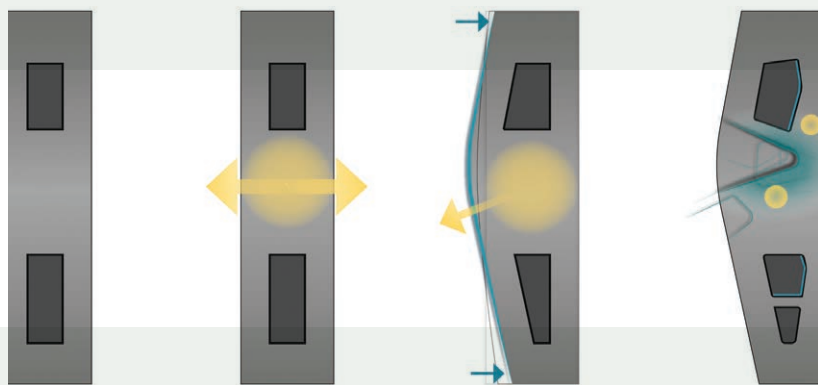
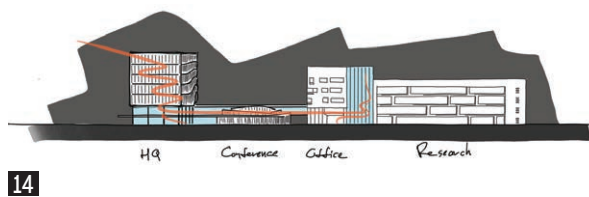
Az épület nemcsak a Richter történetére és hagyományára épít, hanem a modern építészet egyik kiemelkedő példája is, amely ötvözi a funkcionalitást, fenntarthatóságot és a különleges formaképzést. Az új székház építésének célja, hogy inspiráló és hatékony munkahelyet biztosítson, tükrözve a vállalat innováció iránti elkötelezettségét és közösségi értékeit. A Richter Központ a Gyömrői út mentén, az évtizedek során folyamatosan bővülő történelmi telephelyén épült. A vállalat tudatos területhasználati stratégiát követve revitalizálja a Gyömrői út északi oldalán lévő eredeti gyárterületeit, miközben a ZDA által 20 éve készített hosszútávú beépítési terv alapján folyamatosan „lakja be” az út déli oldalát. | Richter Gedeon Nyrt., az épület építtetője

leíró vertikális lamellarendszert alkottak. Az alapötlet nem újdonság, hasonló elven működik az Archikon már említett raktárhomlokzat-felújítása is, de itt felületjátéknál sokkal többről van szó.

—Gyakran folyik arról építészeti diskurzus, hogy vajon mennyire öncélú, ha azonos funkciók előtt csak azért jelenik meg más és más homlokzat, hogy az épület „nézzen ki valahogy”. Jómagam az építészettel kielégítendő funkciók között tartom számon a „szépséget” is. Bár nem gondolom

elfogadhatónak, ha az esztétika a funkció rovására megy, de hiszem, hogy van helye a „csupán” gyönyörködtető megoldásoknak is.

—Az irodaházak fentebbi dilemmájára válasz lehet például, ha a semleges irodatermek mellett az épület belső élete is az „ablakhoz fér”. A 80/20 büvszám diktálta fejlesztések esetén erre nagyon kevés az esély, de egy, az innovációt fókuszba állító székháznál logikus gondolat a kollégák közötti interakciót szimbolizáló közösségi



- 14 Egységes építészeti koncepció „mozgatja” a tér- és tömegalakítást
15 A KKI bravúros lépcsőlényét idéző geometria faburkolattal tetézte a kihívást

tér „homlokzatosítása”. A Richter-székház tervezői pedig megragadták ezt a lehetőséget. A kelet–nyugati oldal függőleges lamellái a tájoláshoz illeszkedően kiváló árnyékolófelületek, ami funkcionális ok létezésükre. Ennél lényegesebb azonban, hogy az épületet átdöfő átrium indulási és érkezési pontjai vízbe dobott kavicsként generálják a homlokzat hullámveréseit, így azok az elsődleges belső téri szervezőelem homlokzati kivetülései. Nemcsak tetszetős építészeti játékról van tehát szó, hanem egységes, bentről kifelé építkező építészeti koncepció homlokzati kiteljesedéséről. Tény persze, hogy a hullámváz mögött nem csak az átlós átrium van, és a lamellák födrei néha felülírják a mögöttes terek földémszintjeit is. Biztosan van olyan napszak és fényviszony, amikor a vízszintes födémlemez kirajzolódik a hullámvonalak mögött, de ezt a bitang erős építészeti koncepció bőven ellensúlyozza.

—A hullámváz legnagyobb amplitúdója a szerkesztés logikáját követve az alsó és a felső párkány vonalában jelentkezik. A tér felőli oldalon az így képződött kapumotívumot a Jóisten is bejáratnak teremtette, elsőre furcsának tűnik, hogy a megérkezés az épület végébe került. Ennek oka megint csak egy rendhagyó, kontrasztokra építő építészeti koncepció: az alacsonyabb belmagasságból a többszintes átriumtérbe való megérkezés drámaisága.

—Kiváló tollú kritikustól hallottam egyszer, hogy őt nem érdeklik az előzmények, a tervezés viszontagságai, ő a kész épületről önmagában alkot véleményt. Legkésőbb Madách Imre gyakran idézett zárógondolata óta ezzel szemben én hajlamos vagyok az életet (tervezést) az utazással (küzdelemmel) azonosítani. Ha tehetem, minden képzőművészeti kiállítást először kurátori vezetéssel nézek meg, nincs ez máshogy kollégák építészeti teljesítménye esetén sem. A Richter Gedeon székházán az alkotók közül Csizsér András kísért végig, megadva a lehetőséget, hogy megértsem a miérteket, és vállalva a kockázatot, hogy az objektivitásom kárára – bár azt hiszem, ez így egy oximoron – kicsit a tervezők szemén át is lássam az épületet.

—Sokat faggattam Andrást az építészeti koncepcióból következő geometriai kihívásokról, melyek egyedi, akár kísérleti megoldásokat kényszerítettek ki a csomóponti megoldások, a megfelelő akusztikai lezárások vagy akár az üzemeltetés (takarítás) szempontjából. Ezek közül viszonylag egyszerűen megoldható feladat a külső

és belső tér határát feloldó módon „áthullámváz” vonalak kérdése – például a KKI felől érkező impozáns átvezető folyosó finombeton burkolata. Ennél sokkal komolyabb térbeli talányt jelentenek a földszintre megérkező átlós átrium belső határolófelületei, különösen, amikor akusztikai elhatárolást is igénylő terekről van szó – például a két-szintes étterem felé néző térsarok esetén.

—Yuval Noah Harari rendhagyó történelemkönyvében (Sapiens) izgalmasan új megközelítéssel keresi a választ arra, hogy egy egyébként mostoha adottságú, zsákutca pozíciójú kis kontinens hogy tudott alig több mint száz év alatt a világ vezető erejévé válni. Magyarázatai közül a székház kihívásaihoz leginkább a „fehér folt” koncepciója illik. A 15. századig a köztudatunkat a mindent ismerés jellemezte, a térképeinket telezsúfoltuk jellemzően kitalált kontinensek, távoli világok részletes ábrázolásával, hogy így tompítsuk az ismeretlentől való félelmünket. A forradalom a 16. század „fehér foltos” térképeivel kezdődött, amelyek a valóban feltárt világokat ábrázolták, ellenállhatatlan csábítást jelentve a fehér foltok feltárására, amit a nyilvánvaló kapzsiság mellett a tudni akarás izgalma és a „meg tudjuk csinálni” magabiztossága inspirált. A Richter-székház fentebbi kihívásai a tervezők számára már a tervezés elején is nyilvánvalók voltak. Hogy letértek a biztos megoldásokkal kikövezett ismert útról, és belevágtak egy ilyen kalandba, ahhoz nekik is szükségük volt a „majd meg fogjuk tudni oldani” magabiztosságára. Inspiráló.

—András többször kiemelte, hogy számukra is ritka szép kihívásról volt szó, az épület speciális helyet foglal el a szívekben. Ezen eltűnődtem. Tény, hogy az anyagválasztás magas színvonalú, az előregyártott alumíniumelemes homlokzatokat belülről hajlított faburkolattal takarni valóban nem mindennapos lehetőség. A parametrikusan szerkesztett homlokzat sem rutinmegoldás – és itt ne menjünk el szó nélkül a kivitelező Schal-tech fantasztikus teljesítménye mellett –, de összességében egyik sem példa nélküli fényűzés vagy soha nem látott bravúr, inkább józan igényesség. A titok sokkal inkább abban rejlik, hogy Beruházó és Tervező közös álma megalkuvások nélkül cseperedhetett épületté.

Bravó!



15

IRODALOM / REFERENCES

- [1] **Lévai-Kanyó, Judit:** „Madárrá kell változnom – A Richter Gedeon Biotechnológiai Üzem bejárati épülete”, *Metszet*, Vol 4, No 6 (2013), pp 50–53, hozzáférhető: <https://real-j.mtak.hu/21994/6/Metszet_2013_6.pdf> [utolsó belépés: 2025-05-12].
- [2] **Seidl, Tibor:** „Kötöttségekkel megáldva – A Richter gyár portaépületei, Budapest”, *Metszet*, Vol 9, No 6 (2018), pp 34–39, hozzáférhető: <https://epa.oszk.hu/03500/03575/00003/pdf/EPA03575_metszet_2018_06_034.pdf> [utolsó belépés: 2025-05-12].
- [3] **Lévai-Kanyó, Judit:** „Rendkívüli történet”, *Metszet*, Vol 15, No 5 (2024), pp 58–63, hozzáférhető: <<https://doi.org/10.33268/Met.2024.5.7>> [utolsó belépés: 2025-05-12].

MEGRENDELŐ: Richter Gedeon Nyrt. (Tárnoki Gábor, K. Szabó Miklós, Szilágyi Dávid) | GENERÁLTERVEZŐ: ZDA - ZOBOKI Építésziroda Kft. | ÉPÍTÉSZ MUNKATÁRSAK: Bánsági Dávid, Cserháti Csinszka, Finta Endre, Borzák Richárd, Galgóczy Bonifác, Fekete Attila | ÉPÍTÉSZ KIVITELI TERV: Nagy Mihály, Bálint Tímea, Jankovics Márk (Vision Építésziroda Kft.) | BELSŐÉPÍTÉSZET: Erdélyi Linda, Gáspár Virág Anna, Székely Dávid, Bató Blanka (LAB5 Építésziroda Kft.) | TÁJÉPÍTÉSZET: Hómann János, Pécsi Máté, Hómanné Huszti Bernadett, Ripszám Eszter, Wang Xiao (OBJEKT Tájépítész Iroda Kft.)